

Sametingets digitaliseringsstrategi

Vedtatt 6. desember 2018

Sak 67/19

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Karášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sámediggi 2018

Innhold

1	Innledning	4
1.1	<i>Visjon</i>	4
1.2	<i>Interessentoversikt</i>	5
1.3	<i>Verdier</i>	5
2	Sametingets digitaliseringsstrategi	7
2.1	<i>Samisk som digitale språk.....</i>	7
2.2	<i>Digitalisering på den politiske agendaen</i>	9
2.3	<i>Effektiv digitalisering av Sametingets tjenestetilbud.....</i>	11
2.4	<i>Digital kompetanse og deltakelse.....</i>	12
2.5	<i>Økonomiske og administrative konsekvenser</i>	13

1 Innledning

Digitalisering er i ferd med å forandre samfunnet på en grunnleggende måte. Det er et økende behov for digitale tjenester i samfunnet, og i offentlig sektor er det igangsatt mange prosjekter og tiltak for å svare på dette behovet. Ifølge Direktoratet forvaltning og ikt (Difi) er det å utvikle fellesløsninger, digitalisere tjenester og prosesser og å gå over fra analoge til digitale kommunikasjonskanaler sentrale virkemiddel for å effektivisere offentlig sektor.

Mangelen på digitale tjenester på samiske språk fører til at de samiske språkene i liten grad kan utvikle seg som et digitalt språk. Digital kommunikasjon er en viktig og sentral kommunikasjonskanal, og det offentlige har et ansvar for at det utvikles digitale tjenester på samiske språk. Derfor vil det digitale tilbudet som skal leveres på samisk være i fokus i denne strategien.

Stortingsmelding 27 (2015-2016) Digital agenda for Norge (desember 2016) legger føringer for hvordan man får frem gode digitale tjenester i offentlig sektor. I meldingen kommer det frem at offentlig sektor har mye å hente på ytterligere digitalisering av arbeidsprosesser og utvikling av virksomheten gjennom digitalisering. Hovedelementene i meldingen er hvordan det offentlige setter innbyggerne i sentrum ved utviklingen av digitale tjenester. Ifølge Difis undersøkelser fra 2016 klarer ikke offentlige virksomheter å innfri innbyggernes økte forventninger. Brukerne er i stor grad klar til å ta i bruk offentlige tjenester, men det er i mindre grad tilfredse med tjenestene som tilbys. Sametinget vil sette brukerne i sentrum i denne strategien, samtidig som effektivisering av tjenesteproduksjon og bedre ressursbruk også er et mål.

Sametinget har tradisjon for å utvikle digitale tjenester for det samiske samfunnet. Eksempelvis har Sametinget hatt en viktig rolle i utviklingen av samisk tastatur, samisk rettskrivningsprogram, digitale ordbøker og en digital læremiddelportal. De siste årene har Sametinget gjennomført flere digitaliseringsprosjekter internt i administrasjonen, og det samiske samfunnets digitale behov er løftet opp på politisk nivå. Sametinget ser nå at dette er riktig tidspunkt for å utforme et strategidokument for digitalisering. En felles strategi vil bidra til et grunnlag for prioritering og samordning av prosjekter. Dette vil føre til at Sametinget kan bruke sine ressurser effektivt og digitalisere de riktige tjenestene. Sametinget skal være en pådriver av ny teknologi i det digitale skiftet og være med på skape et digitalt samisk samfunn.

1.1 Visjon

Sametingets digitaliseringsstrategi har følgende visjon:

Sametinget viser vei til en digital utvikling

1.2 Interessentoversikt

Interessenter til Sametingets digitaliseringsstrategi er personer, grupper eller organisasjoner som vil bli påvirket av, kan påvirke eller oppfatter at de blir påvirket av implementeringen av strategien. Den viser også hvilke parter som stiller krav eller har en forventning til digitaliseringsstrategien.

En oversikt over digitaliseringsstrategiens interessenter kan oppsummeres slik:

Interessent	Definisjon
Den samiske befolkningen	Den samiske befolkningen kan defineres som det samiske befolkningen på tvers av landegrensene.
Brukerne	Brukerne er de som i dag bruker Sametingets tjenester og har kommunikasjon med Sametinget. Det kan være både private, institusjoner eller andre offentlige aktører.
Sametingets politikere	Sametingets politikere defineres som de som er valgt inn som plenumsrepresentanter. Sametingets politikere er de som utformer den samepolitiske dagsorden. I denne interessentgruppen er også de representantene som Sametinget oppnevner i eksterne styrever, råd og utvalg.
Sametingets administrasjon	Sametingets administrasjon består av de som er ansatt på Sametinget.
Andre offentlige institusjoner	Defineres som institusjoner / organisasjoner som får finansiert sin drift gjennom statsbudsjettet (for eksempel kommuner, fylkeskommuner, departementer, NAV).

1.3 Verdier

I Muohtačalmmit-erklæringen står det at Sametinget er avhengig av tillit fra den samiske befolkningen. En slik tillit er knyttet til at Sametinget blir oppfattet som et folkevalgt organ som jobber for hele det samiske folkets beste. Sametinget må ivareta det samiske sivilsamfunnet ved å bidra til aktiv lokalsamfunnsutvikling samt legge til rette for styrking av samiske organisasjoner og interessegruppers arbeidsvilkår. Dette er et viktig grunnlag for utformingen av Sametingets digitaliseringsstrategi, Digitaliseringsstrategien vil føre til nye arbeidsmetoder som skal være tilpasset brukernes forventninger og krav til nye tjenester.

Strategien bli bygd på fem hovedprinsipper fra Meld. St 27 (2015-2016) Digital agenda for Norge:

1. Brukerne i sentrum
2. IKT er vesentlig for innovasjon og produktivitet
3. Styrket digital kompetanse og deltakelse
4. Effektiv digitalisering av offentlig sektor
5. Godt personvern og god informasjonssikkerhet

De seneste årene har Sametinget merket økte forventninger til digitale tjenester fra innbyggerne. Dette viser at det er viktig for, og forventet av det samiske folket, at det samiske samfunnet utvikler seg i takt med endringene i samfunnet for øvrig. Det offentlige har et ansvar for at den samiske befolkningen har et godt tilbud på digitale tjenester og produkter og å påse at samisk likestilles med norsk også på den digitale arenaen. Sametinget har både en pådriverrolle, en ombudsrolle og en utviklerrolle i digitaliseringsarbeidet.

Digitaliseringsstrategien er delt i fire hovedstrategier:

- Samisk som digitale språk - for at de samiske språkene skal utvikle seg og bestå må språkene kunne brukes på digitale plattformer.
- Digitalisering på den politiske agendaen - retter seg mot de forventningene som er til digitalisering politisk.
- Effektiv digitalisering av Sametingets tjenestetilbud - beskriver hvordan Sametinget kan iverksette digitaliseringsprosjekter som gir bedre tjenester til brukerne og øker effektiviteten.
- Digital kompetanse og deltakelse - nye tjenester gir behov for ny kunnskap og dette er sentralt for at de nye digitale løsningene blir tatt i bruk.

2 Sametingets digitaliseringsstrategi

2.1 Samisk som digitale språk

Mål:

- De samiske språkene er levende digitale språk.

I dagens samfunn er kommunikasjonen i større og større grad digital, noe som skaper helt nye kommunikasjonskanaler og en ny måte å forholde seg til hverandre. De seneste tiårene har verden gått fra å skrive brev til å skrive e-post. Nye hjelpemidler, som smarttelefoner, datamaskiner og nettbrett, har gitt nye plattformer for kommunikasjon, og det gjør blant annet at vi kan kommunisere raskere med hverandre. Digitaliseringsendringene har skjedd fort og det utvikles hele tiden nye og bedre løsninger. Ved at samiske språk brukes i en digital verden legger det opp til mer bruk av skriftspråket, og er dermed med på å sikre de samiske språkenes fremtid. For den samiske befolkningen skaper dette også endringer, og for at samiske språk skal brukes og utvikle seg er det sentralt at det utvikles IKT-tjenester/digitale tjenester også på de samiske språkene. I NOU 2016:18 - Váibmogiella / Hjertespråket slås det fast at det må flere satsinger på å utvikle digitale plattformer hvor man kan kommunisere på samisk. Et manglende digitalt tilbud vil føre til at stadig færre bruker samisk i hverdagen både muntlig og skriftlig. Dette kan gi store konsekvenser for de samiske språkene, som allerede i dag regnes som truede språk.

NOU 2016:18 - Váibmogiella / Hjertespråket slår fast at: "Språkteknologi er en forutsetning for at samiske språk skal kunne overleve som bruksspråk i et moderne samfunn." Eksempelvis var det 870 elever i 2017 som hadde nordsamisk som førstespråk, og disse tallene har vært stabile de siste årene (fra 2012). Skoleelever som har samisk gjennom grunnskole og videregående skole er en forutsetning for de samiske språkenes overlevelse, da disse elevene er de fremtidige språkbrukere. Dagens elever bruker digitale verktøy i skolegangen sin. Alle elever har rett på å kunne bruke digitale hjelpemidler gjennom hele skolegangen og inn i yrkeslivet. De samiske elevene må ha tilgang til digitale hjelpemidler på sitt eget morsmål på lik linje med norske elever. Dermed er det viktig at det utvikles programvare som støtter samiske språk. Det finnes både rettskrivningsprogrammer og samiske tastatur, men samtidig er ikke programmene utviklet til å kunne brukes på samiske språk. I norske offentlige registre, som folkeregisteret og Brønnøysundregisteret, kan man ikke bruke samisk tegnsett og dermed ikke samiske navn. Dette oppfatter Sametinget som en usynliggjøring av det samiske språket og gir tydelige signaleffekter til den samiske befolkningen når de ikke kan bruke samiske språk i offentlige registre.

De store nasjonale digitaliseringsprosjekter har lite fokus på den samiske befolkningens behov, og det er en utfordrende situasjon for språkutviklingen. Brukerne har høye krav og forventninger til det digitale tilbudet, og dersom de samiske versjonene er mangelfulle eller har utdatert informasjon vil brukerne ikke velge dette alternativet. Derfor må det samiske tilbudet være like godt som andre tilbud.

Ifølge Hjertespråket er det viktig å bruke dagens teknologi slik at barn og unge får et naturlig forhold til å bruke samiske språk gjennom lek og hverdagslige gjøremål. Det må derfor satses mer på å utvikle digitale plattformer hvor det også kan kommuniseres på samiske språk. Det er vanskelig å spå hvilke endringer som vil komme i fremtiden, siden det er såpass hyppige endringer, men hvis samisk skal være en del av fremtidens digitale løsninger så må det være med i grunnlaget for videreutviklingen.

De store dataselskapene Google, Apple og Amazon har utviklet stemmestyrte assistenter. Disse gjør at man kan snakke til en datamaskin, mobiltelefon eller høyttaler og få svar. Google og Apples løsninger snakker og forstår norsk men ikke samisk. For at samiske språk ikke skal bli hengende etter i den digitale utviklingen, må det utvikles stemmestyrte assistenter som støtter samiske språk. Talesyntese vil være et viktig hjelpemiddel for unge, men også for de eldre som på grunn av fornorskingspolitikken ikke kan skrive samisk.

De samiske språkene er i noen grad digitalisert, eksempelvis finnes det rettskrivningsprogram (Divvun), nettbaserte ordbøker, og internettsider på samiske språk. For at brukerne skal velge de digitale løsningene er det viktig at de er brukervennlige og har et klart og forståelig språk. Sametinget har som mål at alle digitale tjenester skal tilbys på de tre offisielle samiske språkene i Norge. Det er viktig at den samiske befolkningen kan velge digitale tjenester på samisk og at de samiske språkene er synlige og i bruk i samfunnet. I dag har Sametingets nettsted informasjon på alle de nevnte språkene, men ser utfordringen med å publisere på alle språkene. På digitale plattformer blir informasjon fortere utdatert og materiale må derfor publiseres kontinuerlig. Derfor ser Sametinget at gode oversettelsesverktøy er viktig, slik at man kan oversette informasjon raskt og på en korrekt måte. Fra 2015 har Divvun i samarbeid med Giellatekno-gruppen hatt et prosjekt hvor de utvikler maskinoversetting fra nordsamisk til sør- og lulesamisk. Et slikt digitalt verktøy vil effektivisere oversettelse tjenestene og gi Sametinget mulighet til å tilby et godt nettilbud på alle språkene.

Giellatekno og Divvun arbeider daglig med å utvikle digitale programmer som gjør at de samiske språkene kan brukes som digitale språk. Giellatekno har utviklet digitale ordbøker for de tre offisielle samiske språkene i Norge og nettlæringsprogrammet til nord-, sør-, lule-, enare- og kildinsamisk. Divvun har utviklet ordretteprogram og samisk tastatur for iPhone og Android-telefoner. Dette er viktige bidrag for å stimulere til bruk av samiske språk ved digital kommunikasjon. Utfordringen er at disse programmene ikke er en del av den standard maskinpakken som kommer med pc, mac, nettbrett og så videre, men som må installeres av brukeren selv. Det innebærer at man ved kjøp av ny datamaskin/mobiltelefon ikke har samisk tastatur som en integrert del av varen. Samarbeid med utviklere av digitale verktøy, andre offentlige aktører og på tvers av landegrensene er sentralt for å utvikle et best mulig tilbud til hele den samiske befolkningen. Samiske digitale verktøy må derfor bli en integrert del av dataprogrammene som de store internasjonale selskapene utvikler. Brukerne som vil bruke det samiske tilbudet som finnes må i dag gjøre mer arbeid for at dette skal være mulig, og dette kan føre til at brukerne ikke installerer de samiske programmene.

Strategier:

- Sametinget vil utvikle nye digitale programmer i samarbeid med andre aktører.
- Sametinget skal løfte frem den samiske befolkningens behov til de store internasjonale teknologiaktørene.
- Sametinget skal, i samarbeid med aktører som KS, Divvun og Giellatekno, opprette samarbeidsprosjekter for å utvikle de samiske språkene som digitale språk ved at de har gode og integrerte rettskrivningsprogrammer, ordbøker og talesynteseprogrammer.
- Sametinget skal arbeide for at samiske språk kan brukes ved all kommunikasjon med offentlig forvaltning.
- Sametinget skal arbeide for at samisk tegnsett og samiske tastatur blir en del av norsk standard.

2.2 Digitalisering på den politiske agendaen

Mål:

- Den samiske befolkningen har et godt digitalt tilbud.

De siste årene har den norske regjeringen igangsett flere digitale prosjekter, bare i statsbudsjettet for 2018 er det bevilget 120,9 millioner kroner til IKT-prosjekter. Fra regjeringens side er digitalisering av offentlige tjenester et fokusområde, og det bevilges mye midler til små og store digitaliseringsprosjekter. Dette skaper nye og bedre tjenester for Norges befolkning, men en trend er at det i disse prosjektene ikke blir utviklet et digitalt tilbud for den samiske befolkningen. Den samiske befolkningen endrer seg i takt med samfunnet for øvrig og det er derfor en større etterspørsel etter digitale tjenester. Sametingets viktigste rolle er å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv, og jobbe for at samene skal være likestilt med den øvrige befolkningen i Norge. Sametinget har ikke hatt et like klart fokus på digitalisering som regjeringen. En årsak til dette er utfordringen med å finansiere store digitaliseringsprosjekter. Med dagens budsjettammer har ikke Sametinget mulighet til å gjennomføre slike digitaliseringsprosjekter. Sametinget har derimot gjennomført flere mindre digitaliseringsprosjekter, med gode resultater. Resultatene viser at de digitale tjeneste er etterlengtet og blir tatt i bruk så snart de lanseres.

Som offentlig forvalter har Sametinget ansvar for at offentlige midler blir disponert på en effektiv og hensiktsmessig måte. Ansvarsområdet til Sametinget er stort og spredt over flere ulike samfunnsområder, og har ulike behov for digitalisering. I Sametingets budsjettbehov for 2020, som ble vedtatt av plenum i juni 2018, beskrives behovet for økte budsjettammer til digitaliseringsprosjekter.

Noen av digitaliseringsprosjektene som løftes frem i budsjettbehovsaken er:

- Digitale læremidler til samiske elever,
- Digitalisering av publisert samisk litteratur og arkivmateriale,
- Digitalisering av tilskuddsforvaltningssystemet og personalforvaltningssystemet,
- Språkapplikasjoner.

Disse eksemplene viser hvor bredt ansvarsområdet til Sametinget har. For at Sametinget skal kunne gjennomføre disse satsingene er det behov for at budsjettammene til digitalisering økes. Til sammenligning har det i 2017 blitt bevilget 25 millioner kroner til kommunale IKT-prosjekter, og denne rammen skal i 2018 økes med ytterligere 100 millioner kroner. Sametinget ser utfordringen med å følge den digitale utviklingen i det norske samfunnet, dersom budsjettsituasjonen ikke endrer seg.

Samtidig må Sametinget følge de nasjonale satsingene, for eksempel utviklingen av det nye læreplanverket. De nye lærerplanene vil kreve nye digitale læremidler, som samiske barn trenger for å ha likt skoletilbud som ellers i Norge. Dette illustrerer en problemstilling som Sametinget opplever i dag. Det igangsettes nye reformer og endringer uten at det samiske perspektivet er en del av dette og heller ikke får de økonomiske rammene til å gjennomføre endringen. Når tilgang på samiskspråklige læremidler ikke er tilstede er alternativet å velge norske læremidler. Det innebærer at grunnskoler blir tvunget til å velge bort de samiske språkene. Dette i seg selv er brudd på opplæringsloven og menneskerettighetene. Hvis de samiske språkene skal høres, sees og brukes i samfunnet, må det tilrettelegges for språkutvikling allerede i barnets opplæringsfase, noe som betyr at mangelfull tilgang til kvalitative læremidler gjør at bruken av det samiske språket vil bli ytterligere svekket som igjen vil gå utover de allerede truede samiske språkene.

Som et forvaltningsorgan har Sametinget ansvaret for flere tilskuddsordninger som er rettet mot den samiske befolkningen i Norge. I 2018 budsjettet hadde Sametinget over 60 ulike tilskuddsordninger, både søkerbaserte og direkte tilskudd. En tilskuddsordning er et virkemiddel til måloppnåelse gjennom ulike tjenester og aktiviteter. Som forvalter kan Sametinget sette krav i regelverket og tildelingsbrevet til institusjoner og bedrifter for de aktivitetene og tjenestene som er formålet med tilskuddet. Det gir Sametinget mulighet til å etterspørre flere digitale tjenester fra tilskuddsmottakere. Økt digitalisering skaper en endret situasjon i samfunnet og det er helt nødvendig at tilskuddsordningene tilpasser seg denne endringen. I tillegg må også samiske institusjoner effektivisere driften på de områder det er mulig gjennom digitalisering.

I forbindelse med de ulike rettighetsprosessene som pågår vil det være behov for å digitalisere historisk materiale. Sametinget vil gjennom samarbeid med relevante aktører arbeide for at dette materialet gjøres tilgjengelig i digital form.

Det utvikles felles digitale løsninger for offentlig sektor i Norge og Sametinget tar i bruk de felles løsninger som blir utviklet. Slike nasjonale felleskomponenter, som for eksempel ID-porten (Difi) og Altinn (Brønnøysundregistrene), gjør det lettere for brukerne å benytte seg av de tjenestene som det offentlige tilbyr. Flesteparten av disse løsningene er ikke tilpasset de samiske språkene, noe som gjør at samisktalende brukere ikke kan velge deres samiske språk.

Det er klart at Sametinget ikke ene og alene har ansvaret for utviklingen av digitaliseringen i Sápmi, det er et ansvar som alle offentlige institusjoner i Norge har. Kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk, og andre regionale og nasjonale offentlige institusjoner som NAV, er forpliktet til å tilby tilrettelagt tjenestetilbud for samer. Dette innebærer også digitale tjenester, som informasjon og tjenesteyting på samiske språk på digitale arenaer. Dessverre er det ikke tilrettelagt godt nok i dag. Sametinget innehar kompetanse om det samiske samfunnet, og dette gjør at Sametinget kan være en viktig samarbeidspartner og bidra med kompetanse til andre institusjoner. Sametinget vil derfor prioritere samarbeid med andre offentlige institusjoner, også på tvers av landegrensene, for å utvikle felles løsninger tilpasset den samiske befolkningen.

Nye tjenester skaper et annet behov for informasjonssikkerhet og personvern. I følge statistikk fra SSB har 10,6 % av statlige virksomheter vært utsatt for alvorlige virusangrep og 54,8 % av statlige virksomheter melder om forsøk på identitetstyveri. Dette fører til en ny risikosituasjon som man må ta stilling til og følge opp. Ved utforming av nye digitale tjenester er det viktig at personvern og

informasjonssikkerhet er en fundamental del av utviklingen. For Sametinget vil det innebære å utvikle nye retningslinjer og regelverk for digitale tjenester, som gir rom innovasjon og utvikling.

Strategier:

- Sametinget skal arbeide for at Sametingets budsjettbehov til digitaliseringsprosjekter blir prioritert fra regjeringens side.
- Sametinget skal legge nasjonale felleskomponenter til grunn for digitaliseringsarbeidet.
- Sametinget vil gjennom tilskuddsordningene sette krav til økt digitalisering og prioritere digitaliseringstiltak.
- Sametinget vil gjennom samarbeid med relevante aktører arbeide for at historisk materiale knyttet til rettighetsprosesser gjøres tilgjengelig i digital form.
- Sametinget skal arbeide for at digitaliseringsprosjekter tilpasset den samiske befolkningen er en del av nasjonale satsinger.
- Sametinget skal ivareta personvern og informasjonssikkerhet i våre digitale tjenester.

2.3 Effektiv digitalisering av Sametingets tjenestetilbud

Mål:

- Digitale tjenester har økt effektiviteten og bedret tjenestetilbudet.

I Meld. St 27 (2015-2016) Digital agenda for Norge kapittel 4.1 står det:

"Statlige virksomheter og kommuner tilbyr stadig flere digitale tjenester og bruken av tjenestene øker betydelig. Bruken av offentlige tjenester på nett har økt med 235 prosent fra 2010 til 2015." Man kan anta at det er en lignende trend som gjelder for brukerne av Sametingets tjenester. Tall fra Sametingets årsrapport viser at Sametingets nettsted årlig øker med antallet besøkende.

Sametingets administrasjon har de seneste årene gjennomført flere digitaliseringsprosjekter. Alle tilskuddsordningene har nå elektroniske søknadsskjema, og noen av arbeidsprosessene ved tilskuddsbehandlingen er digitalisert. Sametinget har med digitalisering blant annet effektivisert arkivtjenesten i organisasjonen. De største digitale endringene er politikerportalen, som har bidratt til effektivisering av den politiske behandlingen, digital godkjenning, og digitalisering av innkommende og utgående post. Sametinget har fulgt DFØ sine digitaliseringstiltak, og slik fått en mer effektiv økonomistyring. Eksempelvis blir alle reiseregninger levert inn elektronisk. Erfaringen viser at brukerne velger de digitale løsningene når det tilbys og at Sametinget har behov for å fortsette å utvikle nye og eksisterende løsninger, og vil fortsette å implementere digitale fellesløsninger som tilbys av Sametingets leverandører.

Sametinget ser nå behovet for å gjøre en vurdering av eksisterende digitale tjenester og hvilke tjenester som kan og bør digitaliseres. Ved vurderingen av eksisterende tilbud må man se i hvilken grad dagens tjenester er tilpasset de behovene brukerne har og hvor brukervennlig tilbudet er. Deretter kan det gjøres en evaluering om tjenesten bør beholdes, redesignes eller bortfalle. Befolkningens behov og teknologien vil endre seg og det vil skape nye muligheter for teknologiske endringer. Potensialet i digitalisering er stort, men man må evne å utvikle de tjenestene og produktene som brukerne etterspør og trenger. Ved vektleggingen av digitaliseringsprosjekter må det vurderes hvilke som gir størst gevinster i form av økt effektivitet og ressursbesparelse.

I Norge har digitalt førstevalg blitt et viktig og prioritert effektiviseringstiltak. Hovedregelen i digitalt førstevalg er at forvaltningens kommunikasjon med brukerne er gjennom nettbaserte tjenester. Det innebærer at all relevant informasjon skal være tilgjengelig på nett, noe som vil føre til et tilbud som er i samsvar med brukernes forventinger i dagens samfunn. Med et godt digitalt tilbud kan man frigjøre ressurser, det sikrer for eksempel unødvendige telefonsamtaler og raskere servicetilbud til brukerne. Nettbaserte tjenester fører til at brukeren kan være selvhjulpen, og finne informasjon selv. Ifølge statistikk fra SSB har 87 % av Norges befolkning mellom 16 og 74 år grunnleggende ferdigheter i å finne informasjon på nettet. Dermed er det gode effektiviseringsmuligheter ved digitalt førstevalg. Sametinget publiserer i dag mer og mer informasjon på nettet, og tilbyr nettbaserte løsninger på flere ulike plan. Sametinget ser potensial for ytterligere digitalisering av tjenestene. Per i dag har Sametinget over 60 ulike tilskuddsordninger, men ingen helhetlig digital forvaltningssystem av tilskuddsordningene. Med et slikt system vil man blant annet spare saksbehandlere for mye manuelt arbeid og brukerne vil få et enklere og mer oversiktlig system å forholde seg til.

Strategier:

- Sametinget skal tilby brukervennlige tjenester tilpasset brukerens behov.
- Sametinget vil prioritere digitaliseringsprosjekter som gir mest effekter i form av økt effektivitet og ressursbesparelse.
- Sametingets tjenester skal så langt det lar seg gjøre innoveres med ny tjenesteteknologi.
- Sametinget skal kommunisere med brukerne på digitale plattformer og publisere informasjon på Sametingets nettsider på alle de tre samiske språkene.

2.4 Digital kompetanse og deltakelse

Mål:

- Det samiske samfunnet har høy digital kompetanse.

SSBs undersøkelser viser at nesten halvparten av Norges befolkning har gode digitale ferdigheter og 45 % av befolkningen har gode generelle digitale ferdigheter. Dette gjør at Norges befolkning regnes som nummer tre av Europas befolkning når det gjelder digitale ferdigheter. For å lykkes med digitale prosjekter er det en forutsetning at brukerne har kompetanse til å bruke de digitale tjenestene. I Norge er det lite forskning på hvilke digitale tjenester som tilbys den samiske befolkningen og hvilke behov befolkningen har. Samtidig er det naturlig at samer som andre følger de globale trendene med økt digitalisering, og vi antar derfor at den samiske befolkningens digitale ferdigheter er på linje med den norske befolkningen. Norge regnes som et digitalt modent land, Network Readiness Index viser at Norge er det fjerde mest digitaliserte landet i verden (hentet fra siste måling som viser tall for 2016).

Dette gjør at det finnes mange brukere i det samiske samfunnet som har kunnskap og er vant til å bruke digitale løsninger, noe som skaper en forventning om at det offentlige skal tilby lignende tjenester. Den yngre del av befolkningen er vokst opp i det teknologiske skiftet og har gode digitale ferdigheter. Vi forventer derfor at brukerens forventninger til digitale løsninger vil øke de neste årene. Sametinget skal tilby digitale løsninger som er tilpasset brukerens behov og ønsker. Ved å utvikle nye digitale tjenester vil tjenestetilbudet til Sametinget bli forbedret, noe som også vil styrke dialogen med brukerne.

Det er imidlertid ikke alle som innehar denne kompetansen, selv om stadig flere i samfunnet velger å bruke digitale tjenester. Imidlertid er en økende digitalisering en utvikling som er i dagens samfunn, og stadig flere tjenester tilbys kun digitalt. Sametinget ser at det er viktig at befolkningen får tilbud om opplæring, samtidig som man utvikler flere tjenester digitalt.

I dagens samfunn er få digitale tjenester og programmer tilpasset det samiske samfunnet. Eksempelvis fører dette til at samer ikke kan velge å få digitale tjenester på deres samiske språk. Dersom man ikke kan velge å få tilbudet på samisk får befolkningen heller ikke opparbeidet vanen til å bruke samisk i den digitale verden. Dermed vil det være sentralt at den samiske befolkningen erfarer og at det er et samisk digitalt tilbud som er brukervennlig og enkelt. Sametinget har som mål at stadig flere velger å bruke digitale tjenester på de samiske språkene, og for å oppnå dette målet er det viktig at det utvikles brukervennlige nettbaserte tjenester tilpasset den samiske befolkningen og de samiske språkene.

Digitalisering fører til endringer i organisasjonen, og gir behov for ny kunnskap. Dermed må Sametinget som organisasjon endre seg for å gjøre det mulig å gjennomføre digitalisering. Det vil stilles krav til ny type kompetanse og kunnskap, og Sametinget vil prioritere både opplæring av ansatte og rekruttering av ansatte som innehar denne kompetansen. Dette vil på sikt øke kvaliteten på tjenestetilbudet, gi bedre effektivitet, gi økonomiske gevinster og innfri de forventningene som befolkningen har. Sametinget vil følge samfunnsutviklingen, og slik være en attraktiv arbeidsplass.

Strategier:

- Sametinget skal arbeide for at den samiske befolkningen har gode digitale ferdigheter.
- Sametinget skal ha digitale verktøy som er brukervennlige og på samiske språk.
- Sametinget vil gjennom innovasjon og nytenking skape nye digitale tilbud.
- Sametinget vil gjennomføre endringsprosesser internt for å bli mer digital.

2.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av denne digitaliseringsstrategien vil kreve økte økonomiske ressurser i en periode. Et av målene med digitalisering er effektivisering. Effektivisering av virksomheten til Sametinget vil bidra til at ressursbehovet etter noen år vil være mindre. Konkret vil det kunne bety at ressursene kan omallokeres innad i Sametinget. Hvor stor effektiviseringen blir og hvordan effektiviseringen vil påvirke de ulike arbeidsprosessene i Sametinget er usikkert, men det er forventet at det på sikt kan gi større rom både for arbeidet med politiske prosesser men også styrking av virkemidlene.

For oppfølging av Sametingets digitaliseringsstrategi vil det bli utarbeidet en handlingsplan som vil konkretisere tiltakene som skal gjennomføres. Handlingsplanen vedtas av Sametingsrådet. Handlingsplanen som vil bli utarbeidet vil inneholde estimerte kostnadsoverslag samt effektiviseringsgevinster knyttet til de tiltakene som vil bidra til effektivisering av Sametingets arbeid. De eksakte administrative og økonomiske konsekvensene vil vi ikke kunne beregne før handlingsplanen er vedtatt.